

SNÁŘ Z TOVÁRNY

neděle 28. 5. 2023

MAGAZÍN FESTIVALU DREAM FACTORY OSTRAVA 2023

KAŽDÁ POSTAVA MUSÍ PO NĚČEM TOUŽIT, ABY SE DALA HRÁT

Herec Daniel Krejčík se na letošním ročníku Dream Factory objeví dvakrát. V sobotu jsme zhlédli představení *Očistec si zaslouží každý*, kde ztvárnil hradního mluvčího, jenž má předobraz v Jiřím Ovčáčkovi. V neděli se můžeme těšit na inscenaci *Kdo zabil mého otce*. Daniel Krejčík nám odkryje vztah, do kterého patří stejným dílem vzájemné zraňování, neporozumění, vztek i láska.

S Jakubem Čermákem spolupracujete dlouhodobě. Na festivalu budou uvedeny dvě jeho inscenace – *Kdo zabil mého otce* a *Očistec si zaslouží každý*, v nichž vystupujete. Můžete nám prozradit něco o vašem prvním setkání a případných společných plánech do budoucna?

Bydlel jsem v Praze kousek od Venuše ve Švehlovce, šel na jeho představení a pak jsme se seznámili. Asi za dva dny mi napsal, že jestli se mi to představení fakt líbilo, tak ať mu udělám záskok ve dvou představeních, které tam uváděl. Jinak že mi nevěří. Tak jsem se našprtal dva záskoky a vzniklo z toho přátelství na devět inscenací. Zkoušel jsem s ním rád velkolepou *Dánskou dívku* na Fidlovačce, stejně jako punkovou mysliveckou

komedii *Zlý jelen*, kde mě na scéně na hodinu zavřel do lednice. Všechny inscenace jsme si spolu užili a dlouho spolu divadelně chodili. Je profesně i lidsky nejzásadnější postavou v mém životě. Vyrostli jsme vedle sebe, teď jsem v jednom kuse moc vděčný za to, jaké výzvy ho čekají – konečně velká jeviště, skvělé témata, vlastní texty. Divadla mají své soubory a Kuba rád pracuje s nimi, což je správně. Já za ním budu všude jezdit na premiéry a z dvorního herce mu rád budu dělat dvorního fanouška. Tou nejbližší jeho premiérou je *Edward II.* ve Venuši ve Švehlovce s Michalem Kernem v hlavní roli, pak ho čeká Zlín, Švandák, Budějovice, zahraniční projekty. Jen ať se o něj perou! Já si dávám od divadla trochu pauzu,

odmítnul jsem nabídky, které se mnou nerezonovaly, na tu správnou čekám.

Prý jste Jakubovi Čermákovi daroval knížku Édouarda Louise a toužil po jejím uvedení. Co ve Vás četba knih Édouarda Louise vyvolává?

Vždycky když jsem si četl jeho knihy, měl jsem pocit, že chci, aby jejich obsah znalo co nejvíc lidí. Fascinovalo mě, jak nesmlouvavě píše o ostatních i o sobě. A pak taky to, že mu rozumím, jak na té

PROGRAM — NEDĚLE 28. 5.

10:00	MALÁ ČARODĚJNICE Divadlo loutek	75'
14:00	MLUVME SPOLU (BESEDA) Centrum Pant	90'
16:00	KDO ZABIL MÉHO OTCE Komorní scéna Aréna	75'
18:30	FIFTY Divadlo Antonína Dvořáka	170'

ÚVODNÍK

Čtenáři, čtenářko, chtěla bych krátce pohovořit na téma diváctví. Včera se totiž ukázalo mnoho diváckých poloh, podob a pochyb. Na improvizaci *Mami, tati, kluci říkali...* při níž Kluci, co spolu chodí, jemně zapojovali malé i velké členy a členky publika, jsem oceňovala, s jakou bezprostředností a samozřejmostí nás kluci do svých spontánních výmyslů vtahovali. Vztahovali se k nám jako k houfu hub, kolem kterých opatrně procházeli, aby jim neporanili kloboučky, jakéhosi pána nazvali lysohlávkou – jistě uhodnete proč. Když pak vyžadovali spolupráci těch nejmenších diváků a divaček, několik se jich okamžitě zdvihlo a šlo bojovat s vlkem. Ačkoliv byl program věnován dětské cílové skupině, často se ozýval smích jejich rodičů. A pobavit v rámci jednoho tvaru stejnou měrou děti i dospělé, to vyžaduje velmi specifický přístup, dokonce bych řekla fištróna. Díky, Kluci! Naopak na *Očistci* se mi poštěstilo sedět vedle divačky, které hned v prvních minutách začal zvonit mobilní telefon. V takové situaci mi pokaždé začne nekontrolovatelně bušit srdce, i přesto, že jsem to zatím naštěstí nikdy nebyla já, komu přístroj v tašce vyhrával. Alespoň mi vždycky trochu stoupne adrenalin a velmi intenzivně si uvědomuji ono divadelní „teď a tady“. Sice je to „teď bych se tady nejradyji propadla“, ale stejně... člověk si tak nějak palčivě uvědomí, že je naživu. Festivalový den uzavřela *Hedwig*, jež skoro zbourala společenský sál Pokladu. Má poklona divákovi Lukášovi, který přišel s rodinou strávit kulturní večer a byl v jeho rámci vyzván, aby vystoupal na jeviště a do mikrofonu odpověděl na otázku „jak semenuje“, což vzhledem k přítomnosti pubertálních potomků považuji za téměř heroický úkol. Vidíš, drahá čtenářko, drahý čtenáři, jak zásadní je role nás, diváků, jakou zodpovědnost v rámci divadelních událostí máme? Tak si jí važme a pečlivě si kontrolujeme režim letadlo. Nebo si to alespoň dejme na vibraci... (bs)

rovině emocionální, tak i na té politické. Na jednu stranu jsem měl pocit, že mu plně rozumím, na druhé jsem ho toužil poznat ještě víc. Sdílením svého života bojuje proti násilí. Je to můj superhrdina. Jen je oproti Spidermanovi a Batmanovi skutečnější a z masa a kostí. A každé herce si chce zahrát superhrdinu. Jeho speciální schopností nejsou pavučiny z prstů, ale sebereflexe a intelekt.

Co je pro Vás klíčové ve ztvárnění postav v inscenacích *Kdo zabil mého otce* a *Očistec* si zaslouží každý?

Každá postava musí po něčem toužit, aby se dala hrát. Od toho já se vždycky na začátku odpíchnu. Ovčáček v *Očistci* je nešťastně, beznadějně zamilovaný do pana prezidenta, což ho ospravedlňuje v tom, co dělá. Touží po tom, aby nebyl pro pana prezidenta neviditelný. Eduard v *Kdo zabil mého otce* zase touží po odpovědích, které mu už jeho mrtvý otec nemůže dát. Stojí nad rakví člověka, kterému říkal „táto“ a zároveň mu byl cizí. Má začít vést smuteční řeč, ale nemá nic hezkého, co by o otci řekl. A tak začne tím ošklivým. Přes proud myšlenek vám dochází, že touží po odpuštění, jestli pro sebe nebo pro svého otce, to už je na každém. Zároveň ale touží po tom, aby zazněla jména všech politiků, kteří jeho otce vytvořili, vystřídali se na něm a udělali z něj člověka, kterého Eduard nikdy nemohl přijmout. Je to pro mě obrovsky osobní téma.

Inscenace *Kdo zabil mého otce* je uváděna jako monodrama, ale na jevišti nejste sám. Bylo pro Vás zkoušení náročné?

Tahle inscenace vznikla za 5 týdnů poté, co se z provozních důvodů muselo odložit zkoušení *Očistce* na následující rok. Věděli jsme, že musíme něco nazkoušet, den před touhle překérkou vyšla v Čechách kniha *Kdo zabil mého otce*, já si

ji koupil, za den přečetl a dal ji Kubovi. Ten ji za druhý den taky přečetl a řekli jsme si, že do toho jdeme. To zkoušení bylo příšerně rychlé – za dva týdny Kuba napsal dramaturgii, třetí týden jsem odjeli někam do polí na intenzivku, kde jsme celé představení vymýšleli, já se neustále učil hromadu textu, čtvrtý týden přišel Adam Mašura, který kývnul na to, že zahrraje fyzickou nemluvenou roli Otce, den po tom, co jsem se doučil poslední stranu textu, byla premiéra. Ale stejně jako to bylo rychlé, tak to bylo hluboké, očistné, bolavé a nanejvýš koncentrované. Během zkoušení jsme každý něco málo odпустили našim tátům. Až se na to přijde podívat, poprosím o pár odpuštění i já toho svého. Můj táta to zatím ještě neviděl. Ale dostal jsem jinou satisfakci. Během zkoušení jsme si začali psát na instagramu s Éduardem Louišem, minulý týden jsem ho poprvé osobně potkal. Byl v Praze představovat svoji novou knihu, spousta lidí mu při rozhovorech a besedách zmiňovala naše představení, takže mi napsal a pozval mě na večeři. Vzal jsem s sebou Jakuba a je to pro mě nezapomenutelný večer. Pak viděl záznam inscenace a napsal mi: „Thank you for being me. Thanks for being you. / “Dík, že mnou jsi. Dík, že tebou můžu být.” – to byl nejkrásnější moment celého mého kariéry, bezpochyby. A nejlepší odměna za celý zkoušení.

Zaslouží si očistec každý?

Každý. Každý, kromě mého partnera, ten si zaslouží peklo. (smích)

Putovní otázka, kterou pokládá Daniela Špinar: Proč jsme v Čechách stran divadla pořád tak příšerně konzervativní?

No, někteří konzervativci jsou už příliš zbabělí na to, aby bojovali, jiní už zase moc tlustí na to, aby běželi. Jsem rád za všechny, co umějí zvednout fakáč a dělat

si to po svém. Mám pocit, že jich je čím dál víc. Doufám, že jednou demonstrace těchto lidí svrhne třeba ty fosilie ve vedení v Divadle na Vinohradech. Aspoň symbolicky. Až budou ve velkém baráku jako Vinohrady i věci, který se teď hraje v X10, Venuši, Vile Štvanici, všichni to začnou brát víc vážně.

Putovní otázka, kterou Dan Krejčík pokládá komukoliv: Kdybyste se teď stal šéfem Vinohradského divadla, mohl s ním udělat cokoliv, přivést kohokoliv, jak byste s tím naložil/a?

Za rozhovor děkuje
Silvie Hajdíkova

KLUCI, CO SPOLU NEJEN CHODÍ

Redaktorky Snáře reflektují svoje zážitky z improvizací skupiny My kluci, co spolu chodíme.

Zdeňka Horváthová: Na souboru My kluci, co spolu chodíme asi ze všeho nejvíce vítám schopnost ukazovat, že divadelní diváctví nemusí být nutně spojeno s konvencí mlčení a pozorným sledováním na sebe navazujících obrazů. Toto tvrzení jsem si potvrdila zkušeností

z cyklu *Šmejdění* a z polo-improvizované *Hostiny*. Například mluvení v hledištním prostoru je na jejich produkcích spíše žádoucí, jelikož se jedná o další input, se kterým mohou performeři pracovat. Ke tříštění pozornosti z publika však nedochází, protože soubor přirozeně zvládá vnímat dynamiku rozehrávaných situací, takže ví, kdy má hrát dál, nebo kdy má prostě skončit. Ráda bych také zmínila moji oblíbenou část před začátky jednotlivých představení. Zatím se mi pokaždé stalo, že jsem se ocitla poblíž spontánní konverzace lidí, co se předtím nikdy neviděli. Většinou debatují o tom, kdo se z herců první svlékne nebo kdo bude první viset v obtížném gymnastickém prvku hlavou dolů. I proto cením diváckou komunitu, jež se Klukům, co spolu chodí, podařila vybudovat. Skutečnosti totiž napomáhá i jejich schopnost vytváření přesahu – například díky experimentům s pevnějšími strukturami jako je zmiňovaná *Hostina* nebo díky ohledávání možností nejrůznějších nedivadelních prostorů pro improvizaci.

Barbora Sedláková: Kluky už jsem párkrát improvizovat viděla a jestli se na něco u jejich improvizací vždycky můžu spolehnout, je to užívání specifické variance na slovenský jazyk – zejména z úst Šimona Plisky, a ráchání se v trapnosti. Oboje přitom dohání nejen na hranici, ale až za ni. Předevčirem byly židle na *Šmejdění* rozestaveny tak, že diváci byli rozděleni na dvě poloviny, které seděly proti sobě, takže jsem mohla pozorovat reakce publika naproti. Výbuchy smíchu se střídaly, ale i prolínaly, s něvěřicným kroucením hlavou, což považuji za ideální kombinaci. Samotnou mě nejvíc baví všechny ty pauzy, pohledy, které si Kluci vyměňují, a já z nich mám pocit, že se v tu chvíli snaží nahlédnout jeden druhému do hlavy. Pak buď přijde velmi přesná pointa, pohybová, hudební nebo slovní. Ale v lepším případě se nestane nic a hledání pointy pokračuje. Při sledování *Šmejdění* jsem ještě přemýšlela nad tím, že skladba skupinky snad nemohla vzniknout jen tak náhodou. Protože stačí, aby si všichni vedle sebe jen stoupli nebo sedli, a už se člověk tak nějak neubrání úsměvu, jelikož je to vpravdě rozmanitá skvadra. Jeden druhého může snadno zvednout a točit s ním nad hlavou, druhý prvního naopak zvedne horko těžko, jeden skoro nedokáže přestat mluvit, druhý stěží vůbec začne. Skoro se nechce věřit, že si nedělali casting, v jehož rámci poskládali dohromady skupinku charakterizovanou: „z každého rožku trošku“.

Kristýna Vinařová: Poprvé jsem se s Kluky, co spolu chodí, setkala ve velkém, a to na jejich polo-improvizované *Hostině*. Pamatuji si, jak jsem vcházela do specifické atmosféry v obrovském prostoru Skleněnky na Jatkách 78, kde byla rozložená opulentní tabule. Na té ale nebylo pouze prostírání včetně zapálených svíček a umělého ovoce, ale i všemožné obskurní předměty, jako například vycpaná zvířata, která naznačovala, že společná večeře proběhne v lehce surreálním hávu. Právě vycpané ptactvo při mnou navštíveném večeru sehrálo velkou roli. Jeden z nešťastných mrtvých dravců se stal protagonistou příběhu, který Kluci během servírování dýňové polévky rozehrávali. Později jsem pochopila, že konkrétně Šimon má k dravcům jakýsi zvláštní osobní vztah a k jejich reprezentaci se v improvizacích rád vrací. Poté jsem je viděla ještě dvakrát, jednou při jejich „normální“ improvizaci, naposled na *Šmejdění* v tréninkovém sále na Jatkách. Od mé první zkušenosti mě na Klucích stále baví ty stejné aspekty – Šimonův vztah k dravcům, Lukasovo vypravěčské nadání, Andrejovy spontánní akrobatické kousky a Václavova nenápadná snaha ostatní Kluky usměřňovat. Především mě ale fascinuje jejich vzájemné napojení a schopnost kombinovat absurdní humor, kontakt s divákem, nebezpečně působící akrobacii, hru se zrovna nalezenými rekvizitami a dost smysluplné a lineárně vyprávěné příběhy. A to vše v souladu s živou hudbou a precizním light designem. Bohužel zmíněné klady v mém případě často přehluší jiný (mírně nepříjemný) pocit, který vychází z toho, že jsem s Kluky po zhlédnutí *Hostiny* dělala rozhovor, který poté nikdy nikde nevyšel. Tímto textem se za své pochybení veřejně omlouvám. Pevně doufám, že se tímto očistí moje svědomí a budu si moct ode dneška užívat improvizaci Kluků, co spolu chodí, naplno.

KAMARÁDSTVÍ A IMPROVIZACE

Vtipné, svižné, někdy až absurdní jsou improvizace uskupení My kluci, co spolu chodíme. Jejich improvizace získávají na síle a bohatosti díky důrazu na fyzickou přítomnost a pohyb. Společně jsme zhlédli jejich Šmejdění a Mami, tati, kluci říkali... Na otázky odpovídal Šimon Pliska.

Jste jeden z performerů improvizací souboru My kluci, co spolu chodíme. Mohl byste nám přiblížit fungování uměleckého uskupení – jaká je jeho tvorba a umělecké směřování.

Myslím si, že všechno se u nás točí kolem kamarádství a improvizace. Jedno bez druhého nedává v našem případě smysl.

Co společně „prošmejdíme“ v Ostravě v surrealisticko-absurdní fyzické divadelní improvizaci Šmejdění?

To netuším. To totiž neví nikdo.

Mami, tati, kluci říkali... interaktivní pohádka založená na dětské fantazii a šibalství. Vzpomenete si na nějakou zábavnou situaci, která během představení vyvstala?

Jo, to si asi ještě vzpomenu.

Jak se Vám daří sjednotit všechny komponenty (improvizace, hudba, light design)?

Podle mě skvěle!

Jak často si děláte vzájemně nashvály?

Často.

Putovní otázka, kterou Šimon Pliska pokládá Davidu Mírkovi: Davide, vezmeš si mě?

*Za rozhovor děkuje
Silvie Hajdliková*

POZVÁNKA NA DALŠÍ DEN – PONDĚLÍ 29. 5.

PO 29/5 — 16:00
Komorní scéna
Aréna

KOLHAAS

Lachente Bestien, Praha / režie: Hába, Spišák
Délka: 75 minut

Ekoteroristická inscenace — ale jenom jako. Kohlhaasovi se stane křivda, a protože legální cestou se ničeho nedomůže, uchýlí se k násilí. Musí se z nás stát teroristi, abychom mohli změnit svět? Anebo je to jenom divadlo?

PO 29/5 — 18:30
Divadlo loutek
Ostrava

KOČKA NA ROZPÁLENÉ PLECHOVÉ STŘEŠE

Činoherní klub, Praha / režie: Martin Čičvák
Délka: 140 minut

Je dusno; cosi stále visí ve vzduchu a bouřka je v nedohlednu. A každý má nějaké tajemství — nebo alespoň neříká úplnou pravdu.

PO 29/5 — 18:30
Divadlo
Petra Bezručů

PROCES

Divadlo Petra Bezručů, Ostrava / režie: Jan Holec
Délka: 140 minut včetně přestávek

Proces, obžaloba, obhajoba, vina a trest. Absurdní příběh o manipulaci, lidské úzkosti a touze po životě.

PO 29/5 — 21:30
Stará aréna

IDIOT

film / režie: Daniela Špinar
Délka: 90 minut

Režisérka Daniela Špinar si ve své inscenaci důvtipně hraje s pestrými divadelními kulisami, herce nechává procházet budovou Stavovského divadla, a přitom využívá možnosti, které jí přináší filmová kamera, kdy blíže a intimně nahlíží na herce i interiéry divadla.

TO JE HNUS, VELEBNOSTI!

Inscenace *Očistec si zaslouží každý* Jakuba Čermáka ve mně už po prvním zhlédnutí zanechala intenzivně hořkou pachutí. Včera jsem ji viděla podruhé. Nejde o ní napsat, že se líbila, nelze jí ale upřít frontální útok na všechny smysly. Když jsem sledovala, jak se postavy koupou v levném alkoholu, fastfoodu, tělesných šťávách a navzájem si prokazují službičky, bylo mi opravdu fyzicky špatně. Herecky se navíc všem daří tancovat na hraně mezi parodií, groteskou a jakýmsi nechutným naturalismem. Zejména monolog paní prezidentové v podání Vandy Hybnerové ve mně opravdu rezonoval a bude rezonovat dlouho. Její přeleželý nebo špatně upravený účes, nepadnoucí a nevkusný kostýmek, zpod něhož navíc bylo vidět spodní prádlo, když se jako malá holčička s nohama od sebe posadila na zem, aby se jí lépe střízlivělo...to všechno vzbuzovalo odpor, soucit a trochu úlevu, že předobrazy některých postav již nestojí v čele naší republiky. Prezident Zuzany Bydžovské zase ze všeho nejvíc šokuje dlouhými, úpornými monology, v nichž ze sebe chrlí proudy a proudy pravd, polopravd a vyložených nesmyslů. Kvanta textu vůbec není jednoduché uvnímat, často se opakují slova, slovní spojení nebo celé pasáže — je to jako poslouchat člověka, který se sám rád poslouchá. A takovým člověkem náš bývalý, stále žijící prezident skutečně byl a je. Při sledování představení cítím frustraci, odpor a chvílemi mě přepadají návaly agrese — chce se mi vyskočit na jeviště a umlčet všechny ty arogantní, bezpáteční postavičky, které mají v hrsti „těsnou nadpoloviční většinu hlasů“. Tohle nebyla pěkná podívaná, ale nelítostný portrét šklebící se do publika. (bs)

Snář z továrny – magazín festivalu Dream Factory Ostrava 2023. Neděle 28. května, číslo čtvrté. Šéfredaktorka: **Barbora Sedláková** (bs). Redakce: **Silvie Hajdíková** (sh), **Zdeňka Horváthová** (zh), **Petra Kupcová** (pk), **Amálie Švecová** (aš), **Kristýna Vinařová** (kv). Fotografie: archiv festivalu Dream Factory Ostrava, **Maxim Bajza**, **Ondřej Durczak** a **Lukáš Horký**. Grafická úprava: **Jan Kulich**. Sazba: **Lukáš Horký** – Surbanz. Zpravodaj vydává Dream Factory Ostrava, z. s.. Ředitel festivalu: **Tomáš Suchánek**.

OSTRAVA!!!

